

Národní přírodní památka Rečkov

Zvláště chráněné území **Rečkov bylo vyhlášeno již v roce 1949** pro ochranu mokřadních společenstev na rozloze **3,45 ha**. V roce 2010 došlo v návaznosti na legislativu EU k vyhlášení území v nových hranicích a nyní národní přírodní památka zaujímá cca 26 ha, včetně ochranného pásma. Hlavním předmětem ochrany je bohatý porost postglaciálního reliktu **popelivky sibiřské** (*Ligularia sibirica*), početná populace **vrkoče bažinného** (*Vertigo moulinsiana*) a také populace orchideje **kruštík bahenní** (*Epipactis palustris*).

Glaciální relikt

Jako reliktní označujeme druh rostliny nebo živočicha, který se zachoval na malém území jako pozůstatek dřívějšího velkého rozšíření, změna jeho areálu (rozšíření) je dána změnou klimatických podmínek v minulosti. **Nejpočetnější skupinou reliktní u nás jsou glaciální relikty.** Jedná se o druhy, které se k nám postupně dostaly v době, kdy se rozrůstal pevninský ledovec a druhy před zaledněním „utíkalý“ a šířily se do nových oblastí. Po oteplení a ústupu ledovce se druhy zachovaly na místech, které připomínají severské lokality, např. na rašelinistích nebo slatinách. Jedná se tedy o chladnomilné druhy, které po oteplení nevyhynuly, ale naopak zůstaly na odlehlých lokalitách od svého původního areálu. Všechny glaciální relikty nemusí být severského původu, jsou to někdy i původně středoevropské horské druhy, které se v glaciálech přesunuly do nižších poloh a po oteplení se vracely zpět do hor.

Území se rozkládá v **nivě Rokytky**, která je dosud neregulovaná a tvoří četné meandry. Je napájena z mnoha pramenů, z nichž nejznámější je Klokočka, který vyvěrá nedaleko hájovny. Potok Rokytka je využíván jako zdroj a **zásobárna pitné vody** pro průmyslovou a sídelní aglomeraci Mladá Boleslav. **Plochá niva je většinu roku podmáčená, část území zaujímají mokřadní lesy, které se střídají s menšími slatinnými bezlesími enklávami.** Hladina podzemní vody je (na neodvodněných lokalitách) nehluboko pod povrchem půdy. V podloží lokality jsou turonské vápnnité pískovce, které jsou přikryty zvodněnými nivními sedimenty s převahou písčité složky, nachází se v severní části Jizerské tabule. Hlavním půdním typem jsou fluvizemě. V lokálních depresích a v místech nenarušovaných potokem jsou organogenní sedimenty - slatiny nebo bahno.

Popelivka sibiřská (*Ligularia sibirica*) z čeledi hvězdicovitých roste na slatinách, přechodových rašelinistích, mokřadních loukách, v řídkých rákosinách a v olšínách.

Vrkoč bažinný (*Vertigo moulinsiana*) je vzácný reliktní druh drobného plže (výška ulity se pohybuje kolem 2 mm), který je v celé střední Evropě na ústupu již od středního holocénu.

Kruštík bahenní (*Epipactis palustris*) největší krasavec mezi našimi kruštíky, snadno poznatelný druh kvetoucí v červnu až v srpnu

Území NPP Rečkov je zároveň **součástí Evropsky významné lokality Rečkov**. Evropsky významné lokality a ptačí oblasti jsou součástí **Natury 2000**, která představuje soustavu chráněných území s výskytem vzácných druhů rostlin, živočichů nebo přírodních stanovišť, významných či ohrožených v celoevropském měřítku. Příkladem evropsky významného druhu je **popelivka sibiřská** (*Ligularia sibirica*) z čeledi hvězdicovitých roste na slatinách, přechodových rašelinistích, mokřadních loukách, v řídkých rákosinách a v olšínách. Většinou se s ní setkáváme na osluněných místech, ale snáší i mírný záněn. Popelivka **není konkurenčně silným druhem**, proto upřednostňuje spíše rozvolněné porosty bylin i dřevin. Poměrně dobře se jí daří i na mokřadních a vlhkých loukách opuštěných po více let, dokud silně nezarostou rákosem nebo dřevinami (zejména olší, vrbou nebo krušinou). Centrum rozšíření popelivky je v evropské části Ruska a na Sibiři, zasahuje však i do Japonska, vzácně pak do střední Evropy (např. Rakousko, Polsko, Maďarsko). V současné době se vyskytují v **CR 4 větší populace** popelivky sibiřské, z nichž **největší se nachází v této přírodní památce**. Populace je **podporována pravidelným kosením bezlezi a prosvětlováním porostů olší**. Dále je odstraňován nálet mladých vrb nebo olší. Další blízká lokalita této rostliny je v nivě Bělé NPP Klokočka. Dalším evropsky významným druhem je **vrkoč bažinný** (*Vertigo moulinsiana*), který se rovněž vyskytuje v nivě Rokytky. Vrkoč bažinný je vzácný **reliktní druh drobného plže** (výška ulity se pohybuje kolem 2 mm), který je v celé střední Evropě na ústupu již od středního holocénu. **Nejsilnější populace jsou známy ze západní a střední Evropy**. Svým výskytem je vázán na pěnovočvát prameniště, vápnné nížinné močály, zarostlé břehy vodních nádrží, řek, kanálů, jezer a rybníků, kde často vylézá na stonky či listy živých i odumírajících pobřežních trav, ostric a rákosin. Pro jeho ochranu je v první řadě podstatné zejména **zachování existujícího hydrologického režimu na jeho lokalitách**, kdy vrkoč bažinný obývá silně zamokřené plochy s hladinou vody pohybující se v úrovni povrchu. I přes svoji velikost je to významný druh v území. V současnosti se vrkoč bažinný v Čechách vyskytuje pouze v aluviálních mokřadních lokalitách v údolích Pšovky a Liběchovky v oblasti CHKO Kokořínsko, v okolí Dokeska (Máchovo jezero, Novozámecký rybník) a na několika lokalitách v nivě říčky Bělé, včetně Rečkova.

FLÓRA

V území nalezneme řadu vzácných především mokřadních druhů. Mezi nápadné patří orchidej **kruštík bahenní** (*Epipactis palustris*), největší krasavec mezi našimi kruštíky, snadno poznatelný druh kvetoucí v červnu až v srpnu. Na kosených plochách se vyskytuje jedna z našich masožravých rostlin **rosnatka okrouhlolistá** (*Drosera rotundifolia*). Koncem léta si vytváří přezimovací pupen (hibernakulum), ve kterém jsou uloženy orgány rosnatky pro příští vegetační období. V území se nachází i další druhy nápadné kvetoucí **prstnatec májový** (*Dactylorhiza majalis*) či naopak druh s drobnými zelenými květy **bradáček vejčitý** (*Listera ovata*). Nejen tyto nápadné rostliny patří mezi vzácné, ale i nenápadné druhy nesmíme opomenout. Na Rečkově roste drobná **ostřice Davallova**, typický druh slatin. Tato ostřice je v současné době na ústupu na území celé ČR, především díky změně půdních podmínek na lokalitě např. změnou vodního režimu či přísunu živin. Podobný osud potkáva

Rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*)

Prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*)

i toliji bahenní. Zajímavostí v době květu jsou pohyby tyčinek, dozrávají postupně, každý den jedna, teprve po dozrání všech se otevírá blizna. Z lesních společenstev **převládají olšiny**, z nelesních jsou významná **slatinistě, rákosiny a bezkolencové mokřadní louky**. Různorodost biotopů nabízí „domov“ jak lesním tak i lučním druhům, čímž se výrazně zvyšuje biologická hodnota celého komplexu. Část biotopů je ukázkou tzv. sukcesní řady, kdy se louky postupně přeměňují v lesní porosty. Pokud se louky přestanou kosit velmi rychle začnou zarůstat, nejčastěji rákosem, tím se výrazně sníží počet druhů, které ve stínu rákosu nejsou schopny dále existovat. Dále se začnou uchycovat dřeviny - nálet, keřové porosty. Postupně louky zarůstají náletem a nakonec se vytvoří olšina.

Rákosiny se suchopýrem

FAUNA

Sýkora modřinka (*Parus cristatus*)

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)

Ačkoliv má národní přírodní památka poměrně malou rozlohu, bylo zde zaznamenáno mnoho druhů obratlovců i bezobratlých živočichů. Samozřejmě převládají druhy vázané na mokřadní prostředí, zejména obojživelníci a měkkýši z nichž někteří patří mezi ohrožené a chráněné živočichy. Zoologické průzkumy rezervace prokázaly mimo jiné výskyt **42 druhů ptáků a 99 druhů pavouků**, což je úctyhodný počet. Jedním z významných druhů pavouků, žijící v okolí vod, je **lovčik vodní** (*Dolomedes fimbriatus*). Dokáže se pohybovat i po vodní hladině a v případě nebezpečí se může ukrýt přímo pod vodou i na několik minut. Loví různý hmyz, ale i larvy vodních obratlovců a malé ryby, které láká vibrováním noh na vodní hladině. Ještě na přelomu 19. a 20. století se zde vyskytoval tetřev hlušec. Z pozorovaných druhů ptáků převládají lesní druhy, které do rezervace zalétají za potravou a vodou. Jsou to zejména **sýkory**, kterých tu bylo pozorováno 5 druhů - kromě 2 běžných modřinky a koňadry, pak ještě sýkora uhelníček, babka a krásná parukáčka s punkovým hřebínkem na hlavě. Kromě sýkor do olšin často zalétá i **čížek lesní** (*Carduelis spinus*), jehož oblíbenou pochoutkou jsou semínka v olšových šišticích. U vody můžete zahlédnout i výrazně žlutošedě zbarveného **konipasa horského** (*Motacilla cinerea*) s dlouhým ocáskem, kterým, stejně jako jeho příbuzný konipas bílý, neustále nervózně pohybuje. Pokud zaslechnete prapodivné kvíčení z rákosových porostů u vody pak, pokud to zrovna nebude prase divoké, slyšíte **chřástala vodního** (*Rallus aquaticus*).

Lovčik vodní (*Dolomedes fimbriatus*)

Čížek lesní (*Carduelis spinus*)

Poznáš místní dřeviny?

Les dnes pokrývá asi třetinu území naší republiky. V původní skladbě lesů převažovaly listnaté dřeviny (především buk). Významný podíl pak tvořily jedle a smrk. Lesníci a pracovníci ochrany přírody se dnes snaží přiblížit dřevinnou skladbu přírodě, což dokazuje i pestrá skladba smíšených lesních porostů, v nichž se právě nacházíte.

Přiřad plod ke správné dřevině.

Borovice lesní

Smrk ztepilý

Jedle bělokorá

Jeřáb ptačí

Javor klen

Buk lesní

Vydej se vesele na stezku a cestou můžeš plnit další úkoly od sovičky. Po cestě hledej budky pro ptáčky, které vyrobitel a v lese vynesli děti

z Materské školy v Bakově nad Jizerou společně s jejich rodiči. Vždy, když nějakou ptačí budku objevíš, zamávej „křídélky“.

Město
Bakov nad Jizerou

www.bakovnj.cz
www.vakmb.cz

www.lesycr.cz
www.nature.cz